

# Capítulo Primero

*El comienzo del famoso  
Don Quijote de la Mancha*

# Kapitola první

*Počátek slavného  
Dona Quijota de la Mancha*



En un lugar de la Mancha, de cuyo nombre no quiero acordarme, hace mucho tiempo atrás que vivía un hidalgo de los de lanza en astillero, escudo antiguo, rocín flaco y galgo corredor. Tenía en su casa un ama que pasaba los cuarenta, una sobrina que no llegaba a los veinte, y un mozo de campo y plaza, que así ensillaba el rocín como tomaba la podadera.

Nuestro hidalgo se acercaba a los cincuenta años, era de complexión recia, seco de carnes, madrugador y amigo de caza. Tenía el sobrenombre de Quijada o Quesada, aunque por conjeturas verosímiles se deja entender que se llamaba Quijano pero esto importa poco a nuestra historia.

Es pues de saber, que este sobredicho hidalgo, los ratos que estaba ocioso (que eran la gran parte del año) se daba a leer libros de caballerías con tanta afición y gusto, que olvidó por total el ejercicio de caza, y aun la administración de su hacienda. Y llegó a tanto su curiosidad y desatino en esto, que vendió muchas hectáreas de tierra para comprar libros de caballerías para leer.

Y así llevó a su casa todos los libros que pudo comprar, pero los que más le gustaban eran los que escribió el famoso Feliciano de Silva, porque la claridad de su prosa, y aquellas intrincadas razones, le parecían de perlas y más cuando llegaba a leer aquellos requiebros y cartas de desafío, donde en muchas partes hallaba escrito: *la razón de la sinrazón que a mi razón se hace, de tal manera mi razón enflaquece, que con razón me quejo de la vuestra hermosura*. Y también cuando leía: *los altos cielos que de vuestra divinidad divinamente con las estrellas se fortifican, y os hacen merecedora del merecimineto que merece la vuestra grandeza*.



## Člen

Obecná podstatná jména jsou ve španělštině zpravidla doprovázena členem.

### 1. člen určitý

|                  | rod mužský            | rod ženský       |
|------------------|-----------------------|------------------|
| • jednotné číslo | <b>el</b> caballero   | <b>la</b> casa   |
| • množné číslo   | <b>los</b> caballeros | <b>las</b> casas |

### 2. člen neurčitý

|                  | rod mužský             | rod ženský        |
|------------------|------------------------|-------------------|
| • jednotné číslo | <b>un</b> caballero    | <b>una</b> casa   |
| • množné číslo   | <b>unos</b> caballeros | <b>unas</b> casas |

**Pozor:** Tvary *unos*, *unas* v množném čísle nabývají významu neurčité číslovky *několik*, případně neurčitého zájmena *nějací*, *nějaké*, *nějaká*.

Kdesi v kraji La Mancha – přesný název místa si ani nechci pamatovat – žil kdysi dávno rytíř, který měl kopí z bidla, starý štít, vyzáblou herku a chrta. V domě s ním bydlela hospodyně, již bylo něco přes čtyřicet, neteř, které nebylo ještě ani dvacet, a čeledín, který se měl ke koním jak slepý k houslím.

Našemu rytíři táhlo na padesát, byl pevné, ale hubené postavy, ráno vstával se slepicemi a velice rád jezdil na lov. Přezdívali mu Quijada nebo Quesada, ale existuje vysoce pravděpodobná domněnka, že ve skutečnosti se vlastně jmenoval Quijano. To je však pro náš příběh pramálo důležité.

A vězte, že tento výše zmíněný rytíř se ve chvílích lenošení (což bylo po většinu roku) pouštěl do čtení rytířských románů s takovým zaujetím a chutí, že se úplně zapomínal cvičit v lovu i spravovat svůj statek. A jeho zvědavost i nerozvážnost byly natolik velké, že prodal mnoho hektarů půdy, aby si mohl rytířské romány nakoupit.

A tak si domů nanosil všechny knihy, které se mu podařilo koupit, ale nejraději měl ty, jež napsal slavný Feliciano de Silva. Jeho průzračný vypravěčský styl a propletené motivy připadaly Quijotovi skvělé a ještě více se mu líbily všemožné lichočky a vzkazy vyzývající na souboj, v nichž mnohé pasáže zněly asi takto: *Příčinou nerozumu, který se zmochňuje mého rozumu takovým způsobem, že můj rozum slábně, právem naříkám nad vaší krásou.* Nebo také četl: *Vznešená nebesa, která se z vaší božskosti božsky opevňují hvězdami, a proto si zasluhujete zásluhy, které si vaše výsosť zasluhuje.*



### Descripción de personas o cosas (Popis osob a věcí):

- Un hidalgo de los de lanza en astillero, escudo antiguo, rocín flaco y galgo corredor.
- Nuestro hidalgo se acercaba a los cincuenta años, era de complexión recia; seco de carnes, madrugador y amigo de caza.



### Přezdívky Dona Quijota

Ve španělském jazyce slovo **Quijada** označuje *čelist*.

Slovo **Quesada** ve španělštině má význam *sýrové pečivo*.

Con estas y semejantes razones perdía el pobre caballero el juicio, y se desvelaba por entenderlas y desentrañarles el sentido, que no se lo sacara, ni las entendiera el mismo Aristóteles, si resucitara sólo para ello.

Nuestro hidalgo se enfrascó tanto en su lectura, que se le pasaban las noches leyendo de claro en claro, y así del poco dormir y del mucho leer, se le secó el cerebro, de manera que vino a perder el juicio.

Se llenó de la fantasía de todo aquello que leía en los libros, así de encantamientos, como de pependencias; batallas, desafíos, heridas, requiebros, amores, tormentos y disparates imposibles, y asentándose de tal modo en la imaginación que era verdad toda aquella máquina de aquellas soñadas invenciones que leía, que para él no había otra historia más cierta en el mundo.

En efecto, rematado ya su juicio, vino a dar en el más extraño pensamiento que jamás dio loco en el mundo. Y fue que le pareció convincente y necesario, así para el aumento de su honra, como para el servicio de su república, hacerse caballero andante, e irse por todo el mundo con armas y caballo a buscar las aventuras, y a ejercitarse en todo aquello que él había leído que los caballeros andantes se ejercitaban, deshaciendo todo género de agravio, y poniéndose en ocasiones y peligros donde, acabándolos, tendría eterno nombre y fama.

Se imaginó el pobre ya coronado por el valor de su brazo, por lo menos del imperio de Trapisonda. Así con estos tan agradables pensamientos, llevado del extraño gusto que en ellos sentía, se dio prisa a poner en efecto lo que deseaba.

Lo primero que hizo fue limpiar unas armas que habían sido de sus bisabuelos y estaban tomadas de orín y llenas de moho, luego de haber pasado muchos siglos olvidadas en un rincón. Las limpió y aderezó lo mejor que pudo, pero vio que tenían una gran falta, y era que no tenían casco, sino morrión simple. Sin problema se dio a su construcción, de cartones hizo un modo de medio casco que encajado con el morrión hacía una apariencia de casco entero.



## Slučování členu s předložkou

Určitý člen mužského rodu **el** se spojuje s předložkami **a** a **de** stojícími před ním následujícím způsobem:

- a + el = al    fue **al** pueblo
- de + el = del    hecho **del** morrión casco

Z těchto a jiných podobných proslavů přicházel ubohý rytíř o rozum a nemohl spát, jak se snažil jim porozumět a najít smysl tam, kde by ho nenašel ani sám Aristoteles, i kdyby snad jen kvůli tomu vstal z mrtvých.

Náš rytíř se do četby ponořil natolik, že celé noci probděl. Z nedostatku spánku a přemíry čtení mu nakonec vyschl mozek a přišel o rozum.

Naplnily ho představy o všem, o čem v knihách četl. O kouzlech, svárech, bitvách, výzvách na souboj, zraněních, lichotkách, láskách, trampotách a neskutečných pošetilostech, a to vše v jeho fantazii zakofenilo natolik hluboko, že se pro něj celé toto množství vysněných smýšlenek, o nichž četl, stalo pravdivé. Na celém světě pro něj neexistoval příběh skutečnější než tento.

A jelikož zcela ztratil soudnost, dospěl k tomu nejpodivnějšímu nápadu, který se kdy na zemi v poblázněné hlavě urodil. Došel k přesvědčení, že aby upevnil svou čest a prokázal službu své zemi, je nutné, aby se stal potulným rytířem a vydal se po světě na koni a ve zbroji hledat dobrodružství. A také aby se cvičil ve všech praktikách, o kterých se dočetl, že je praktikují potulní rytíři, a aby odčinil veškerá bezpráví a připléтал se do nebezpečných situací, jejichž vyřešení mu zajistí věčné jméno a slávu.

Už si, chudák, představoval, jak je za sílu svých paží odměněn přinejmenším správou Trampisondy. A s těmito příjemnými myšlenkami, hnán podivnou radostí, kterou z nich pocítoval, spěchal uskutečnit to, po čem toužil.

První, co udělal, bylo, že vyčistil nějaké zbraně, které patřily jeho prarodičům. Poté, co stály snad už celé věky zapomenuté v koutě, byly plné rzi. Očistil je a opravil, jak nejlépe uměl, ale všiml si, že zbroj měla jeden velký nedostatek, a sice že neobsahovala přilbu, ale jen jednoduchou vojenskou přilbici. Bez problémů se ale pustil do její výroby. Z kartonu vyrobil něco jako poloviční přilbu, kterou vsunul do vojenské přilbice tak, že nakonec vypadala jako celá přilba.



## Rod podstatných jmen

Podstatná jména jsou ve španělštině pouze rodu mužského nebo ženského:

Rod mužský

- caballero m
- casco m
- libro m

Rod ženský

- sobrina f
- hacienda f
- arma f

Es verdad, que para probar si era fuerte y podía estar al riesgo de una cuchillada, sacó su espada y le dio dos golpes; con el primero y en un punto deshizo lo que había hecho en una semana y no dejó de parecerle mal la facilidad con que lo había hecho pedazos y por asegurarse de este peligro, lo tornó a hacer de nuevo, poniéndole unas barras de hierro por dentro, de tal manera, que él quedó satisfecho de su fortaleza.

Fue luego a ver a su rocín, y aunque tenía más defectos que caballo de segunda mano, a él le pareció que ni el Bucéfalo de Alejandro el Grande se le igualaba. Cuatro días se le pasaron en imaginar qué nombre le pondría, porque según se decía él a sí mismo, no era razón que caballo de caballero tan famoso, y tan bueno estuviese sin nombre conocido.

Así después de muchos nombres que formó, borró, quitó, añadió, deshizo y tornó a hacer en su memoria e imaginación, al fin le vino a llamar ROCINANTE, nombre a su parecer alto, sonoro y significativo de lo que había sido cuando fue rocín, antes de lo que ahora era. Puesto nombre y tan a su gusto a su caballo, quiso ponerse a sí mismo y en este pensamiento duró otros ocho días y al cabo se vino a llamar Don Quijote.

Pero acordándose que el valeroso Amadís no sólo se había contentado con llamarse Amadís a secas sino que añadió el nombre de su reino y patria, por hacerla famosa y se llamó Amadís de Gaula, así quiso como buen caballero, añadir al suyo el nombre de la suya y llamarse DON QUIJOTE DE LA MANCHA, con que a su parecer declaraba muy al vivo su linaje y patria, y la honraba con tomar el sobrenombre de ella.

Limpias ya sus armas, hecho del morrión casco, puesto nombre a su rocín y confirmándose así mismo, se dio a entender que no le faltaba otra cosa sino buscar una dama de quien enamorarse, porque caballero andante sin amores, era árbol sin hojas y sin frutos y cuerpo sin alma. Él decía:

– Si yo por malos de mis pecados, por mi buena suerte, me encuentro por ahí con algún gigante, como de ordinario les acontece a los caballeros andantes, y le derribo de un encuentro, o le parto por la mitad del cuerpo, o, finalmente le venzo y le rindo, será bien tener a quien enviarle y se arrodille ante mi dulce señora y diga con voz humilde y rendida: *yo, señora, soy el gigante Caraculíambro, señor de la insula Malindrania, a quien venció en singular batalla el alabado caballero Don Quijote de la Mancha, el cual me mandó a que me presente ante la vuestra merced, para que la vuestra grandeza disponga de mí a su gusto. Oh!*



### **Narración (Vyprávění):**

- Lo primero que hizo fue limpiar unas armas que habían sido de sus bisabuelos y estaban tomadas de orín y llenas de moho.
- Fue luego a ver a su rocín, y aunque tenía más defectos que caballo de segunda mano, a él le pareció que ni el Bucéfalo de Alejandro el Grande se le igualaba.

Pravda je, že aby vyzkoušel pevnost přílby a změřil riziko probodnutí, vytasil svůj meč a dvakrát do ní udeřil. Prvním úderem v mžiku rozbil dílo, na němž týden pracoval, a moc se mu nezdálo, jak snadno přílbu rozbil na kusy. Aby se pojistil proti tomuto nebezpečí, začal vyrábět novou, do níž zevnitř přidal železné tyče, až byl s její odolností spokojen.

Potom se šel podívat na svou herku. Přestože měla více nedostatků, než by měl kůň z druhé ruky, jemu připadalo, že by se jí nemohl rovnat ani Bucefalos Alexandra Velikého. Čtyři dny přemýšlel, jaké jí dá jméno. Jak si totiž sám říkal, nebyl důvod, aby kůň tak slavného a dobrého rytíře zůstal bez známého jména.

Mnoho jmen vytvořil, vyřadil, vyloučil, přidal, rozebral a zase ve své mysli a představivosti složil, až se nakonec rozhodl pojmenovat jej ROCINANTE. Toto jméno mu připadalo vznešené, zvukné a připomínalo, že kdysi býval herkou (rocin), což už ale dnes neplatilo. Když vymyslel jméno, které se mu tolik líbilo, pro svého koně, chtěl to samé udělat i pro sebe. To mu zabralo dalších osm dní a nakonec se pojmenoval Don Quijote.

Avšak pamatoval si, že udatný Amadís se nespokojil pouze s prostým jménem Amadís, ale přidal i jméno svého království a vlasti, aby ji proslavil, a pojmenoval se Amadís de Gaula. Proto i on chtěl, jako dobrý rytíř, přidat ke svému jménu jméno své země a pojmenoval se DON QUIJOTE DE LA MANCHA. Připadalo mu, že se tak jasně hlásí ke svému rodu a vlasti, a tím, že přijal její jméno, jí vyjadřuje velkou úctu.

Když už si tedy vyčistil zbraně, vyrobil z vojenské přílbice pořádnou přílbu, pojmenoval svou herku a utvrdil se sám v sobě, pochopil, že mu nechybí už nic jiného než najít dámu, do které by se zamiloval. Neboť potulný rytíř bez lásky, to je jako strom bez listů a ovoce nebo tělo bez duše. Říkal:

– Jestli se já pro své hříchy nebo řízením štěstěny potkám někde s nějakým obrem, jak se obvykle stává potulným rytířům, a v zápase ho porazím nebo mu rozetnu tělo vedví nebo ho nakonec přemůžu a podmaním si ho, bylo by dobré mít někoho, komu ho poslat. Klekl by si před mou milou paní a řekl pokorným a odevzdaným hlasem: „*Já, paní, jsem obr Caraculiambro, pán ostrova Malindrania, kterého v jedinečném souboji porazil chvalořečný rytíř Don Quijote de la Mancha, který mi nařídil, abych se představil Vaší Milosti, a aby ta se mnou naložila dle svého gusta. Oh!*“



### Responda a las preguntas (Odpovězte na otázky):

- ¿Cuántos años tenía Don Quijote?
- ¿Qué tipo de fantasías leía en sus libros?
- ¿A quién pertenecían las armas que el hidalgo tenía?
- ¿Cómo se llamaba el caballo de Don Quijote?
- ¿Por qué Don Quijote se llamaba de la Mancha?

